

D66

kansen

samen
sterker

voor

iedereen

verkiezings-
programma
in een
oogopslag

2017

In dit verkiezingsprogramma vindt u onze plannen en ideeën voor de komende vier jaar. Onze inzet voor een nieuwe regeerperiode. Geen valse beloftes, maar geloofwaardige politiek. Wij zullen laten zien dat politiek van vrijheid en verbondenheid het kan winnen van politiek van verdeeldheid en discriminatie. Want samen staan we sterker.

Een aantal thema's zijn voor D66 van bijzonder belang:

Tweedeling aanpakken

Diversiteit

Denk en handel internationaal

Toekomstvast

Innoveren en experimenteren

Deze waarden lopen als een rode draad door het verkiezingsprogramma.

[D66.nl/verkiezingen](https://d66.nl/verkiezingen)

D66'ers worden wakker met de energie om Nederland samen met u vooruit te brengen.

Wij pakken problemen aan. Zoals we de laatste jaren hebben gedaan door een machteloos kabinet tot daden te brengen en de economie weer te laten groeien. Na jaren van economische hervormingen wil D66 nu investeren in de samenleving. Niet klakkeloos geld uitgeven, maar verantwoord investeren. Investeren in mensen. Investeren in de toekomst. Investeren in gelijke kansen om de toenemende tweedeling tegen te gaan. 400.000 kinderen worden grootgebracht in armoede. Veel ouderen verdienen betere verzorgingstehuizen. 2,5 miljoen Nederlanders zijn laaggeletterd. 2 miljoen mensen zitten ongewild zonder vaste baan.

Die ongelijkheid is onacceptabel, vooral als deze voortkomt uit ongelijke kansen. Bijvoorbeeld in het onderwijs. Als de ouders lager opgeleid zijn of een niet-westerse achtergrond hebben, hebben hun kinderen vaak minder kansen. Die tweedeling is desastreus. Iedereen moet de kans hebben iets van zijn of haar leven te maken. Ook mensen die oorlog en geweld ontvluchten en hier tijdelijk een veilig heenkomen zoeken. Wij bieden hen vanaf dag één de mogelijkheid Nederlands te leren en aan het werk te komen. Zo werken we aan gelijke kansen en voorkomen we een integratieramp.

D66 wil muren afbreken in onze hokjesmaatschappij. Waarin we niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. Waarin we de moeite nemen elkaar te verstaan in plaats van ons te

kansen

verstoppert achter vooroordelen. We hebben elkaar meer nodig dan ooit. Een verdeeld land is een wankel fundament voor vooruitgang.

Onze veelkleurige open samenleving is een belangrijk deel van onze cultuur, onze identiteit. Discriminatie, die ook in het hedendaagse Nederland nog hardnekkig aanwezig is, bevechten wij. Tegen de stroom in, want de trend is anders. Wereldwijd. In een wedloop van wantrouwen zetten populistische partijen onze persoonlijke vrijheden onder druk en bemoeien zich ongegeneerd met de onafhankelijke rechtspraak. Ze betwisten feiten alsof het onwettige meningen zijn.

Van Groot-Brittannië tot de Verenigde Staten tot Turkije. Wij sluiten onze ogen niet voor wat er in de wereld gebeurt. Daarom ook blijven wij overtuigd Europeaan en zijn we dus tegen een Nexit. Europa verbeteren, daar gaat het om. Zo beschermen we de vrijheid en welvaart in Nederland.

Wij werken aan een optimistisch Nederland.

Aan een rechtvaardige samenleving. Aan een gemeenschap waarin mensen elkaar en de overheid weer vertrouwen. Met de blik op de toekomst. Met als kompas onze idealen van vrijheid voor het individu en radicale kansen-gelijkheid. En met aandacht en begrip voor mensen die vastlopen of niet mee kunnen komen.

Alexander Pechtold

Lijsttrekker

Bestrijd tweedeling in de kern

D66 vindt dat iedereen ongeacht zijn of haar achtergrond gelijke kansen verdient voor de toekomst en dat beter onderwijs de beste manier is om dit te bereiken.

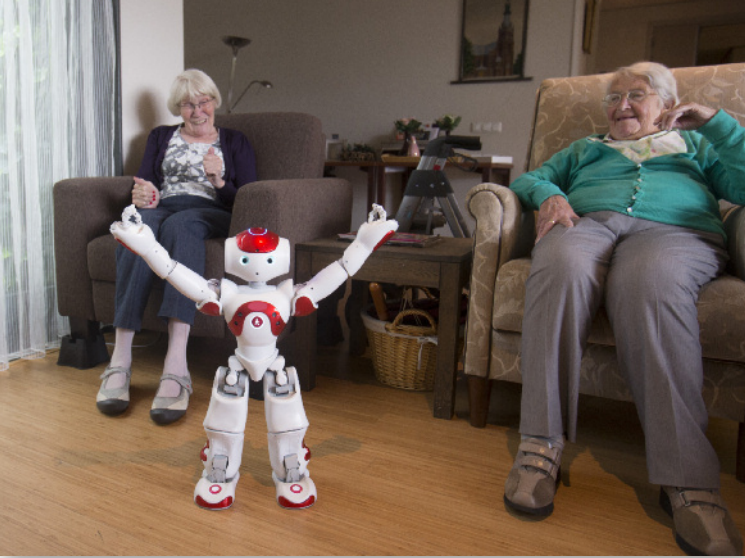
Wij willen brede buurtscholen (kindcentra), waar ieder kind vanaf twee jaar gelijke kansen krijgt door uitstekend onderwijs met aandacht voor cultuur, sport, digitale vaardigheden en een gezond leven. Zo voorkomen wij achterstanden en koesteren wij elk talent;

Wij investeren in docenten, die door minder regels en minder lesuren meer ruimte krijgen om steeds beter onderwijs aan onze kinderen te geven; wie de moeilijkste klus klaart, krijgt daarvoor betaald;

Wij investeren in beter beroepsonderwijs door nauwere aansluiting op de arbeidsmarkt en van het mbo op het hbo, meer ruimte voor vakmanschap en meer internationale kansen;

Wij willen een leven lang leren en tweede kansen voor iedereen. Kansen om te stapelen, bij te scholen of een nieuwe carrièreboom na te jagen;

Wij investeren in onderzoek – fundamenteel en toegepast. En wij versterken de kwaliteit van onderwijs in het wo via digitalisering, de kwaliteit van docenten en medezeggenschap.

Zorg met en voor elkaar

D66 wil dat de focus in de gezondheidszorg verschuift van genezen naar voorkomen.

Wij brengen rust in de zorg, zodat iedereen na de ingrijpende hervormingen van de afgelopen jaren kan rekenen op kwalitatief goede zorg;

Wij investeren in eHealth en innovatie gericht op gezondheid in plaats van het behandelen van mensen. Er komt meer aandacht voor preventie en gezond leven;

Wij stellen huisartsen en zorg in de buurt centraal. Kwaliteit van zorg wordt transparant zodat er echt gekozen kan worden;

Wij zorgen dat softdrugs veilig en gereguleerd worden aangeboden. Dat bevordert de gezondheid en vermindert criminaliteit.

Een sterk Nederland in een sterk Europa

D66 kiest voor nauwere Europese samenwerking als het gaat om grote uitdagingen als de vluchtelingen- en klimaatcrisis, want die kunnen we alleen samen oplossen.

Wij zijn en blijven overtuigd Europeaan. Omdat dit volgt uit onze idealen en om de vrijheid en welvaart in Nederland te beschermen tegen de populistten. Daarom zijn wij tegen een Nexit en kiezen wij voor de volle inzet op een democratischer en slagvaardiger Europa;

Wij zijn er trots op dat mensen van verschillende afkomst Nederlander zijn. Niemand hoeft in Nederland zijn oorspronkelijke nationaliteit op te geven. Ook Nederlanders in het buitenland houden hun Nederlanderschap zolang zij dat willen;

Vluchtelingen komen via veilige en legale routes naar Nederland. Goede grenscontroles aan de Europese buitengrenzen houden het aantal vluchtelingen beheersbaar.

Schone economie: Nederland loopt voorop

D66 wil radicale verduurzaming, omdat we de klimaatcrisis willen bestrijden, schone lucht willen inademen, onafhankelijk willen zijn van dictatoriale regimes én onze economie concurrerend willen maken.

Wij sluiten alle kolencentrales, te beginnen met de oude en meest vervuilende;

Wij bouwen 100.000 betaalbare energieneutrale huurwoningen. Zo komen sociale huurwoningen weer beschikbaar voor wie ze bedoeld zijn;

Energiezuinig leven loont. Wie elektrisch rijdt of zelf stroom opwekt, betaalt minder belasting;

Wij investeren in innovatie en groene ondernemers om zo uitdagingen als klimaatverandering en het energievraagstuk te veranderen in kansen. Wij nemen knellende regelgeving weg en de overheid koopt duurzaam in;

Wij richten een publieke investeringsbank op om met publiek geld private investeringen aan te jagen, gericht op maatschappelijk relevante doelen zoals duurzame energietransitie en digitale infrastructuur;

Nederland wordt de digitale koploper in Europa met de beste digitale infrastructuur en vaardigheden. Daarbij hoort een open, vrij en veilig internet.

Een eerlijke kans op werk voor iedereen

D66 wil een einde maken aan de tweedeling tussen werknemers met vaste en tijdelijke contracten, kansenongelijkheid op de arbeidsmarkt bestrijden en een eerlijk pensioen voor iedereen.

Wie werkt, gaat minder belasting betalen. Voor werkgevers wordt het aantrekkelijker mensen in dienst te nemen, in het bijzonder ouderen en mensen met een laag inkomen;

Voor werknemers met een flexcontract maken wij een vaste baan bereikbaar. Tijdelijke contracten verdwijnen, en daarmee de tweedeling op de arbeidsmarkt;

Zzp'ers krijgen van ons de ruimte. De zelfstandigenaftrek blijft. Wij maken het voor zzp'ers makkelijker om vrijwillig te sparen voor pensioen of zich te verzekeren;

Kansenongelijkheid op werk wordt systematisch aan de kaak gesteld. Wij willen betaald ouderschapsverlof van twaalf weken voor vaders en meemoeders, omdat dit de arbeidsdeelname van vrouwen bevordert;

Wij hervormen de pensioenen en gaan naar een individueel pensioen, met behoud van solidariteit, maar zonder overdracht van geld van jong naar oud;

Vluchtelingen krijgen vanaf de eerste dag taalles en kans op werk.

Een robuuste rechtsstaat

D66 wil de democratische rechtsstaat, als voorwaarde voor onze vrijheid en veiligheid en als fundament van onze gedeelde waarden, beschermen en verstevigen.

Wij herstellen het evenwicht in de rechtsstaat door politie en justitie weer van elkaar te scheiden;

Wij investeren in rechtsbijstand voor iedereen die het nodig heeft.
Wij willen kortere wachttijden bij de rechtbank;

Wij zorgen voor bescherming van privacy en beschikking over digitale privégegevens;

Wij bestrijden terrorisme door intensievere Europese samenwerking tussen inlichtingendiensten en het in een vroeg stadium signaleren van radicalisering.

Zelfbeschikking

D66 wil dat mensen meer zeggenschap krijgen over de belangrijke beslissingen in hun leven en in vrijheid zichtbaar zichzelf kunnen zijn.

Wij passen de regels aan rond huwelijk, ouderschap en erfenis, zodat ze aansluiten bij de leefvormen van nu. Wij gaan uit van gelijkwaardige behandeling, ongeacht seksuele gerichtheid, gender-identiteit of (samen)leefvorm;

Mensen die hun leven voltooid vinden, hebben recht op een waardig levenseinde. Hulp bij zorgvuldige levensbeëindiging is niet langer strafbaar.

Overheidsfinanciën: meer investeren, sluitende begroting

D66 wil investeren in de samenleving zonder de rekening door te schuiven naar onze kinderen.

Wij investeren in onderwijs, onderzoek, innovatie, cultuur, de rechtsstaat en in internationale samenwerking en defensie;

Wij hervormen de belastingen: minder lasten op arbeid, meer vergroening, minder stimuleren van schulden; de stijging van de zorgkosten wordt in de hand gehouden;

Wij zorgen ervoor dat de overheidsfinanciën gezond blijven, ook voor toekomstige generaties.

Het gaat goed met Nederland. Wij behoren tot de wereldtop van gelukkigste, gezondste en best opgeleide mensen op aarde. Een schril contrast met de grote problemen die er ook zijn, zoals het terrorisme en de vluchtelingencrisis. De voortdurende berichten over aanslagen en oorlogen vragen veel van iedereen. Sommige mensen maken zich terecht zorgen dat niets meer blijft zoals het is. Populisten exploiteren die zorgen uit cynisch eigenbelang, maar zij komen niet met oplossingen die mensen verder helpen.

Tegenover deze wegwerppolitiek zet D66 het ideaal van een optimistisch Nederland.

Zonder de ogen te sluiten voor wat niet goed gaat, is de wereld en is Nederland er beter aan toe dan decennia geleden. Wij Nederlanders hebben samen ons land vooruit gebracht met meer welvaart, betere zorg, betere scholen, meer vrijheid. Dat wil D66 vasthouden en versterken. Samen met u. Met alle Nederlanders.

voor iedereen